

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТЕКСТ
УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ**

**ORGANIZATIONALLY-ECONOMIC CONTEXT IMPROVEMENT
ECOLOGICAL ACTIVITY RAILWAY TRANSPORT OF UKRAINE**

канд. екон. наук Н.Г. Панченко

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

PhD (Econ) N.G. Panchenko

Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

Досягнення екологічного прогресу на залізничному транспорті потребує вирішення численних проблем галузі. Це свідчить про актуальність удосконалення існуючих технологій управління екологічною діяльністю АТ «Укрзалізниця».

При формуванні системи управління екологічною діяльністю на залізничному транспорті особливу увагу слід приділяти створенню механізму забезпечення досягнення цілей і завдань екологічної політики, що включає організаційні структури, розподіл відповідальності, відповідні процедури та документацію. Для того щоб система управління була ефективною, необхідно проектувати і налагодити її таким чином, щоб вона могла бути регульованою та сумісною з існуючими елементами організації системи управління. Однак діюча структура і штатна чисельність (Відділ екологічного менеджменту неіснуючого Департаменту інновацій та технічного розвитку, Управління екологічного менеджменту) не відповідають завданням з протидії наявним загрозам у сфері охорони навколишнього природного середовища діяльності АТ «Укрзалізниця». При даній структурі не вирішується питання усунення таких недоліків: підрозділи, що так чи інакше займаються екологічною діяльністю, діють роз'єднано і не знайдені раціональні форми їхнього взаємозв'язку і співпідпорядкованості; права і можливості таких підрозділів обмежені, безпосередньо впливати на діяльність виробничих підрозділів і служб вони не мають змоги, оскільки знаходяться в різному підпорядкуванні; низька проникність інформаційного каналу, при зростанні кількості керованих подій інформація затримується і блокує канал зворотного зв'язку.

Отже, слід вибудовувати структуру управління, яка б забезпечувала формування єдиної інформаційної системи у сфері екологічної діяльності з оцінюванням впливу екологічних аспектів на економічні результати роботи

залізничного транспорту. Одним з перспективних напрямів досягнення поставленого завдання є створення відділу екологічного контролінгу.

Під екологічним контролінгом вчені [1-3] розуміють інтегровану інформаційно-аналітичну систему управління організацією у сфері екологічних процесів, що забезпечує її довгострокове та ефективне функціонування. Цілями екологічного контролінгу є [3]: урахування результатів екологічної діяльності підприємства; представлення результатів екологічної діяльності за допомогою екологічних та економічних показників; облік виконання виробничої екологічної програми; забезпечення функціонування виробничої системи екологічного управління.

Для досягнення зазначених цілей відділ екологічного контролінгу повинен забезпечувати виконання таких функцій:

методична - розроблення методів і способів управління у сфері екологічної діяльності;

інформаційна - конструювання інформаційного середовища управління у сфері екологічної діяльності, у тому числі інформаційної підтримки прийняття управлінських рішень у галузі екології (пошук, виявлення та обробка даних, релевантних для охорони навколишнього середовища, вдосконалення екологічної інформаційної системи;

планування і контролю - розробка стратегічних і оперативних заходів, контроль за досягненням планових показників;

організаційна - інтеграція еколого-орієнтованих методів управління на всіх рівнях ієрархії: топ-менеджмент, лінійні менеджери, співробітники;

координаційна - забезпечення координації управлінських впливів при реалізації екологічної стратегії.

Таким чином, екологічний контролінг служить інструментом аналізу, планування, управління і контролю екологічно значущих процесів. Він використовує методи класичного контролінгу і оцінює процеси як з виробничо-економічної точки зору, так і відповідно до екологічних критеріїв. Як інструмент виробничого менеджменту він використовує різні елементи екологічного менеджменту. За допомогою екологічного контролінгу екологічні аспекти будуть активізовані не тільки в стратегічних цілях компаній і їхніх окремих підрозділів, а й у діяльності кожного члена організації від топ-менеджера до рядового співробітника.

[1] Одинцова Т. М. Роль контроллинга в обеспечении сбалансированного устойчивого развития предприятия. *Вестник ЖДТУ*. 2012. № 1 (59). С. 178–183.

[2] Кожухова О. С. Экологический учет и экологический контроллинг: взаимосвязь и интеграция. *Управление экономическими системами*. 2012. № 3. URL: <http://uecs.ru/uecs-39-392012/item/1165-2012-03-26-11-23-42> (дата обращения 8.10.2018).

[3] Кирсанова Т. О. Экологический контроллинг в системе управления предприятием : автореф. дис. кандид. эконом. наук: 08.08.01 / Сумской государственной университет. Сумы, 2004. 20 с.

УДК 656.612:339.165.4